

ความพึงพอใจของคณะครูที่มีต่อการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร”

อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (ชลบุรี-ระยอง)

ปราณดา อธิกษธรรม*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคณะครูที่มีต่อการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง จำแนกเพศ และประสบการณ์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบแบบชั้นภูมิ จำนวน 157 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .94 ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีเพศต่างกันและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ

ความพึงพอใจ คณะครู การบริหารงานห้องสมุด

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวดที่ 3 มาตรา 15 กำหนดให้รัฐจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ โดยถูกระบุไว้ในมาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 , หน้า 242)

ห้องสมุดถือเป็นแหล่งเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ทุกโรงเรียนจัดบริการไว้ให้นักเรียน เพื่อใช้ในการศึกษา

* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ค้นคว้า โดยห้องสมุดเป็นศูนย์กลางทรัพยากรสารสนเทศหลายรูปแบบทุกสาขาวิชาของสถาบันการศึกษาทุกระดับ เป็นแหล่งความรู้และแหล่งการค้นคว้าวิจัย ตลอดจนเป็นศูนย์รวมสรรพวิทยาการทุกสาขา เปิดโอกาสสถานที่ที่นักเรียน นักศึกษา ครูอาจารย์และบุคคลทั่วไปทุกระดับตั้งแต่ชั้นอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาเข้าไปศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองได้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาถึงขั้นสูงก็อาจใช้ห้องสมุดศึกษาต่อไปตลอดชีพ เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งวิชาให้ค้นหาค้นคว้าที่สงสัยได้ตลอดเวลา ตลอดจนเป็นแหล่งความจรรโลงใจให้แก่ผู้ใช้บริการ

ทั้งนี้ ลักษณะของงานห้องสมุดเป็นงานประเภทบริการทางวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมทักษะด้านวิชาการของผู้เรียน เป็นการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา จึงสรุปได้ว่า ห้องสมุดโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน ถือเป็นศูนย์การเรียนรู้ (learning center) เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งวิทยาการที่หลากหลาย และสามารถนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพตนเองได้ อันจะเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความรู้ อันเป็นสากลรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคณะครูที่มีต่อการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงานห้องสมุดจำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน ของคณะครูโรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ คณะครู ของโรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวนทั้งสิ้น 165 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะครู ของโรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวนทั้งสิ้น 157 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และ

มอร์แกน ที่ประชากรจำนวน 165 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 157 คน แต่งงานวิจัยครั้งนี้มีประชากร 165 คน จึงใช้กลุ่มตัวอย่าง 157 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยประชากรในครั้งนี้ ได้แก่ คณะครูของโรงเรียนแก่ง “วิทยสถานาร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง ประจำปีการศึกษา 2560 รวมทั้งสิ้น 165 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะครูของโรงเรียนแก่ง “วิทยสถานาร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 157 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ จากแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 12.73 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ร้อยละ 12.74 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 17.83 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ร้อยละ 9.55 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม ร้อยละ 12.10 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ร้อยละ 12.10 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา ร้อยละ 5.73 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ร้อยละ 5.73 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ร้อยละ 2.55 เจ้าหน้าที่สำนักงาน ร้อยละ 5.73 และ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 3.18

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนแก่ง “วิทยสถานาร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของคณะครูที่มีต่อการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนแก่ง “วิทยสถานาร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ ได้แก่ ด้านการวางนโยบายและแผนงาน ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ และเทคโนโลยี ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่า 0.2-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach ' s Alpha Coefficeint) ได้ค่าความเชื่อมั่น .94 ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 157 ฉบับ ระหว่างวันที่ 15 – 26 มกราคม พ.ศ. 2561 ได้ติดตามจนได้รับแบบสอบถามกลับคืน คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และทำการทดสอบค่าสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) กับตัวแปรเพศ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) กับตัวแปรประสบการณ์การทำงาน และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ

ผลการวิจัย

1.ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนแก่ง “วิทยสถานาร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2.ครูที่มีเพศต่างกันและมีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนแกลง “วิทยสดาวร” อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนแกลง “วิทยสดาวร” อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคณะครูที่มีต่อการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนแกลง “วิทยสดาวร” อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบว่า ประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.ความพึงพอใจของคณะครูต่อการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนแกลง “วิทยสดาวร” อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนได้มีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนงานห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง โดยถือว่างานห้องสมุดเป็นส่วนหนึ่งของงานบริการและส่งเสริมวิชาการ ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสามารถจำแนกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 ด้านการวางนโยบายและแผนงาน การดำเนินงานห้องสมุดได้มีการวางแผนการจัดกิจกรรมตลอดทั้งปีการศึกษา โดยการจัดทำแผนการบริหารงานห้องสมุดอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ตามตัวชี้วัดเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพการศึกษา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นสากล ตลอดจนมีการสนับสนุนส่งเสริม การดำเนินงานเพื่อพัฒนาทักษะวิชาการและวิชาชีพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ประสานการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานห้องสมุดอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนมีการประสานการทำงานร่วมกัน การนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่หลากหลายและทันสมัยเพื่อใช้ในการบริการและการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2535, หน้า 111) ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า กิจกรรมห้องสมุดเป็นกิจกรรมที่ครูบรรณารักษ์และคณะกรรมการห้องสมุดจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุดในฐานะที่ห้องสมุดเป็นแหล่งความรู้ที่สนับสนุนการเรียนการสอนทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมการอ่านและเพื่อการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมห้องสมุดได้แก่ การเล่านิทาน การแสดงหุ่น การแสดงละคร การเล่าเรื่องจากหนังสือ การอ่านหนังสือให้ฟัง การได้วาที การจัดนิทรรศการ เกมประกอบการอ่าน การทายปัญหาจากหนังสือ การประกวดคาขวัญและเรียงความ การประกวดเล่านิทาน การประกวดวาดภาพระบายสี ชมรมห้องสมุด ห้องสมุดเคลื่อนที่ การสาธิตเพื่อการอ่าน การประกวดยอดนักอ่าน การประกวดมุมหนังสือในห้องเรียน การประกวดหนังสือเด็กประกอบภาพ และ สอดคล้องกับแนวคิดของเอกวินิติ พรหมรักษา (2555, หน้า 164) หลักในการบริหารจัดการองค์กร

POSDCoRB ที่ผู้มีอำนาจบริหารมีหน้าที่ และ บทบาทการบริหารอยู่ 7 ประการ คือ (1) P- Planning หมายถึง การวางแผน ได้แก่ การจัดวางโครงการและแผนงานต่างๆ ขึ้นมาไว้ล่วงหน้า (2) O-Organizing หมายถึง การจัดองค์การ ได้แก่ การแบ่งงาน การกำหนดส่วนงาน โครงสร้างขององค์การ การกำหนดตำแหน่งงานต่างๆ พร้อมกับอำนาจหน้าที่ (3) S-Staffing หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับตัวบุคคลในองค์การ นับตั้งแต่ การจัดอัตราจ้าง การสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้งบุคคล การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง เงินเดือน การโยกย้าย การพัฒนาบุคคลในองค์การเรื่อยไปจนกระทั่งการให้บุคคลพ้นจากตำแหน่ง (D-Directing) หมายถึง การอำนวยการ ได้แก่ การทำหน้าที่ในการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการ การออกคำสั่ง มอบหมายภารกิจงานไปให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หลังจากนั้นต้องใช้ภาวะของการเป็นผู้นำในการกระตุ้นจูงใจคนให้ยอมรับในผู้บริหาร (Co- Coordinating) หมายถึง การประสานงาน ได้แก่ การทำหน้าที่ในการประสานกิจกรรมต่างๆ ที่ได้มีการแบ่งแยกออกไปเป็นส่วนงานย่อยๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถทำงานประสานสอดคล้องกัน และมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน (R- Reporting) หมายถึง การรายงาน ได้แก่ การทำหน้าที่ในการรับฟังรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคคลและหน่วยงานที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาได้รายงานมา การรายงานถือเป็นมาตรการในการตรวจสอบและควบคุมงานด้วย (B- Budgeting) หมายถึง การงบประมาณ ได้แก่ หน้าที่ที่เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินและการตรวจสอบควบคุมด้านการเงิน การบัญชีของหน่วยงานนั่นเอง

ทั้งนี้ การบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนแก่ง “วิทยสดาวร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยได้รับรางวัลหลายรายการ ดังนี้ (1) ผู้บริหารรักการอ่านยอดเยี่ยม ปี 2545 (2) โรงเรียนรักการอ่านยอดเยี่ยม ปี 2549 (3) ชนะเลิศ กิจกรรมการส่งเสริมการอ่าน ปี 2547 และ (4) รางวัลกิจกรรมส่งเสริมขอนักอ่าน ปี 2547

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนแก่ง “วิทยสดาวร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง ครูและคณะกรรมการดำเนินการมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน การขออนุมัติการเบิกและการใช้จ่ายงบประมาณเป็นประจำทุกปี โดยระดมทรัพยากรอื่นๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาอย่างเหมาะสม การสรุป ประเมิน และรายงานการบริหารงบประมาณประจำปีและการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโครงการประจำปีอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การจัดสรรงบประมาณด้านวิชาการตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2559 จำนวน 46 % ของจำนวนกลุ่มบริหารงานทั้งหมด มีโครงการทั้งหมด 59 โครงการและ 169 กิจกรรม โดยกิจกรรมการดำเนินงานห้องสมุดมีส่วนร่วมทั้งหมด 10 กิจกรรม ซึ่งได้รับงบประมาณด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 9,874,046 บาท 74.45 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ด้านการบริหารงานห้องสมุด ปีการศึกษาละจำนวน 236,170 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.41 สอดคล้องกับหลักการบริหารงาน 4 M's ของ โชคชัย อาษาสนา (2552, หน้า 274) ประกอบด้วย (1) Man หรือ คน การบริหารกำลังคน จะใช้คนอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด (2) Money หรือ เงิน การบริหารเงิน จะ

จัดสรรเงินอย่างไรให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (3) Materials หรือ วัตถุดิบ การบริหารวัสดุในการดำเนินงานว่าจะทำอย่างไรให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุด (4) Management หรือ การจัดการ การจัดการ คือกระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อให้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่

อย่างไรก็ตาม โรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง ได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน โดยมีการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนทรัพยากรที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกปีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งก่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

การบริหารจัดการห้องสมุดโรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง ด้านบุคลากร เป็นไปอย่างเหมาะสม โดยจัดครูและคณะกรรมการดำเนินงาน เข้ารับผิดชอบงานในหน้าที่อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความรู้ความสามารถ ทั้งนี้ มีการพัฒนาครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบ โดยประชุม อบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนางานในหน้าที่รับผิดชอบ ตามความเหมาะสมอยู่เสมอ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์อยู่เสมอ มีการสับเปลี่ยนงานในหน้าที่และหมุนเวียน ตามความที่เหมาะสม ตลอดจนส่งเสริมให้มีกระบวนการ PLC ในองค์กร และการนิเทศติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินงาน ตามแผนงานอย่างต่อเนื่อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สอดคล้องกับงานวิจัย สอดคล้องกับหลักการบริหารงาน 4 M's ของ โชคชัย อาษาสนา (2552, หน้า 274) ประกอบด้วย (1) Man หรือ คน การบริหารกำลังคน จะใช้คนอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด (2) Money หรือ เงิน การบริหารเงิน จะจัดสรรเงินอย่างไรให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (3) Materials หรือ วัตถุดิบ การบริหารวัสดุในการดำเนินงานว่าจะทำอย่างไรให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุด (4) Management หรือ การจัดการ การจัดการ คือกระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อให้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่

อย่างไรก็ตาม โรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง เคยได้รับรางวัลบรรณารักษ์ห้องสมุดดีเด่น ปี 2526 และมีการผลักดันให้ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดแสดงศักยภาพในการนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดและการแข่งขันเป็นประจำทุกปีเช่น การแข่งขันเปิดสารานุกรมเยาวชนแห่งชาติ การแข่งขันยุวบรรณารักษ์ เป็นต้น

1.4 ด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ และเทคโนโลยี

ห้องสมุดโรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง มีการจัดวางทรัพยากรอย่างหลากหลาย ปรับปรุงสารสนเทศในห้องสมุดและการพัฒนาอาคารสถานที่ให้อยู่ ในสภาพที่มั่นคง ปลอดภัย และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอตลอดจนปริมาณสารสนเทศมีความเพียงพอต่อการให้บริการหนังสือ สื่อ ทรัพยากรอื่น ๆ มีความทันสมัยการจัดทรัพยากรสารสนเทศแยกเป็นประเภทต่างๆ อย่างเป็นสัดส่วน สะดวก ง่ายต่อการเข้าถึง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา วงศ์ชาติ (2546) ศึกษาเรื่อง การประเมินความพึงพอใจของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการสาธารณสุขที่มีต่อบริการของห้องสมุดวิทยาลัยการสาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการบริการที่จัดไว้ในห้องสมุดอันดับแรก คือ การบริการวารสารด้านสาขาวิชา/เนื้อหาของวารสาร มีระดับความพึงพอใจมาก ร้อยละ 55.9 บริการอันดับสอง คือ สิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ ที่จัดหาเข้าห้องสมุด ร้อยละ 52.9 บริการอันดับที่สาม คือ บริการสารตั้งเขยวิทยานิพนธ์ของวิทยาลัย ร้อยละ 51.4 สรุปภาพรวมของระดับความพึงพอใจต่อบริการ อยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง

ทั้งนี้ ห้องสมุดโรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง มีการบริหารสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ และเกื้อหนุนในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อม โดยได้รับรางวัลด้านต่างๆ ดังนี้ (1) ห้องสมุดพระราชทาน ปี 2548 ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษกดีเด่น ปี 2541 (2) ห้องสมุดโรงเรียนยอดเยี่ยมปี 2551

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศของครู พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความมีความพึงพอใจครูต่อการบริหารงานห้องสมุด ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน เฉลี่ยรวม .37 ทั้งนี้เนื่องจาก ห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าเพื่อการส่งเสริมทักษะวิชาการและวิชาชีพยอดเยี่ยม โดยห้องสมุดยังได้รับรางวัลอย่างต่อเนื่อง

สอดคล้องกับงานวิจัยของรวิวรรณ แก้วชม (2558, หน้า 138) หลักการบริหารงานห้องสมุดโดยใช้ PDCA การที่เป็นกระบวนการบริหารงานครบวงจร (PDCA) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือขั้นที่ 1 การร่วมกันวางแผน (Planning) ขั้นที่ 2 การร่วมกันปฏิบัติตามแผน (Doing) ขั้นที่ 3 การร่วมกันตรวจสอบ (Checking) และขั้นที่ 4 การร่วมกันปรับปรุง (Action) ซึ่งถือว่าเป็นหลักการบริหารงานที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นวงจรการดำเนินงานและมีความมีประสิทธิภาพขององค์กรจนได้รับรางวัลด้านต่างๆ โดยรางวัล(Reward) ถือเป็นตัวแทนของสิ่งใดก็ตามที่มีคุณค่าต่อพนักงาน/ผู้ได้รับ จากการที่ นายจ้าง/ผู้บริหาร ยินดีเสนอรางวัลให้เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับผลงานของพนักงาน แนวคิดสอดคล้องกับเกี่ยวกับทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's theory motivation)

ทั้งนี้ ห้องสมุดโรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง มีการวางแผนการดำเนินงานประจำปีอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ (1) กิจกรรมการอ่านละจัดป้ายนิเทศ (2) กิจกรรมปฐมนิเทศนักเรียน ม. 1 และ ม. 4 (3) กิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด (4) กิจกรรม Reading Rally (5) กิจกรรมอบรมซ่อมบำรุงรักษา

หนังสือ (6) กิจกรรมสร้างบรรยากาศห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ (7) การจัดซื้อหนังสือและสื่อมัลติมีเดีย (8) การจัดซื้อวารสารและสิ่งพิมพ์ (9) ปฏิบัติการซ่อมทรัพยากรและสารสนเทศ และ (10) การซ่อมบำรุง J5 เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องปรับอากาศ

3. ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารห้องสมุดของโรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” อำเภอแกลง จังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เฉลี่ยรวม .95 ทั้งนี้ เนื่องจากประสบการณ์การทำงานไม่มีผลต่อการแสดงความพึงพอใจในการบริหารงานห้องสมุด ทั้งนี้เพราะห้องสมุดมีการจัดโครงสร้างการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ตามมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ (ปัญญา กาละปัตย์, 2549 , หน้า 37) กล่าวว่าพิจารณามาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกองค์ประกอบที่สำคัญในมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนได้ 2 หมวด ดังนี้ 1. หมวด ก มาตรฐานทั่วไปประกอบด้วย 1.1) หน้าที่และความรับผิดชอบ 1.2) โครงสร้างการบริหาร 1.3) บริการและความร่วมมือระหว่างห้องสมุด 1.4) วัสดุสารสนเทศ 1.5) บุคลากร 1.6) การดำเนินงานด้านเทคนิค 1.7) อาคารห้องสมุดและครุภัณฑ์ 1.8) งบประมาณ 2. หมวด ข มาตรฐานเชิงปริมาณ ประกอบด้วย 2.1) จำนวนวัสดุสารสนเทศ 2.2) จำนวนบุคลากร 2.3) อาคารห้องสมุดและครุภัณฑ์ 2.4) งบประมาณ

ทั้งนี้ ห้องสมุดโรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ได้มีการวัดและประเมินผล การปฏิบัติงานประจำปีอย่างต่อเนื่อง เพื่อผลักดันให้ห้องสมุดได้รับมาตรฐานตามที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านนโยบายและการวางแผน โรงเรียนควรจัดให้มีการประเมิน กำกับ ติดตามผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา
2. ด้านการบริหารงบประมาณ โรงเรียนควรจัดให้มีงบประมาณในการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานให้มากกว่านี้ ทั้งนี้เนื่องจากงบประมาณยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานทั้งในด้านหนังสือ การจัดบรรยากาศ ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อม
3. ด้านการบริหารบุคคล ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบประจำให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานและควรให้ผู้รับผิดชอบวิชาเอกสาขาบรรณารักษ์ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการดำเนินงานให้มากยิ่งขึ้น

4. ด้านอาคารสถานที่ ครูภัณฑ์และเทคโนโลยี ควรมีการเพิ่ม ครูภัณฑ์ สื่อ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อดึงดูดให้บุคลากรหันมาใช้งานห้องสมุดให้มากยิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นการเพิ่มพูนสมรรถนะในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1.ควรศึกษาความพึงพอใจเฉพาะคณะครูที่มีหน้าที่หลักต่อการการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนแกลง “วิทย์สถาวร” อำเภอแกลง จังหวัดระยอง เพื่อให้การบริหารงานห้องสมุดได้รับการแก้ไข พัฒนา และเกิดประสิทธิผลสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจาก คณะครูบางคนยังไม่ทราบเกี่ยวกับระบบการบริหารงานห้องสมุดที่แน่ชัด ก่อให้เกิดความสับสนและความคลาดเคลื่อนในการทำวิจัย

2.ควรศึกษาความพึงพอใจของคณะครูต่อการบริหารงานห้องสมุดในหน่วยงานอื่นๆ ที่กว้างมากขึ้นไป เช่น หอสมุดประจำอำเภอ หอสมุดประจังหวัด ฯลฯ เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบ และพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนแกลง “วิทย์สถาวร” อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมห้องสมุดโรงเรียน. ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561 , จาก

<https://www.scribd.com/doc/69595597>

แกลง “วิทยสถาวร”, โรงเรียน. (2559). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” ระยอง. เอกสารอัดสำเนา.

แกลง “วิทยสถาวร”, โรงเรียน. (2559). สรุปรายงานการดำเนินงานห้องสมุด ประจำปีการศึกษา โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” ระยอง. เอกสารอัดสำเนา.

แกลง “วิทยสถาวร”, โรงเรียน. (2559). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2555 โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” ระยอง. เอกสารอัดสำเนา.

จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ. (2558). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา . สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2561 , จาก

<https://www.gotoknow.org/posts/344746>

โชคชัย อาษาสนา. (2552). หลักการบริหารงาน 4 M’s. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2561 , จาก

<https://www.gotoknow.org/posts/453488>

ทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องมาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.

นิภา แยมวจิ.(2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช.กรุงเทพฯ :ศูนย์สารสนเทศ สป. ศธ.

ปัญญา กาละปัดย. (2549). มาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์อักษรศาสตร์กรู๊ป.

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และศิริพงษ์ เสาภาชน. (2556). การศึกษาอิสระ Independent Studies. กรุงเทพฯ : มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ จำกัด.

รังสิมา คุชฎี. (2549). งานห้องสมุด .ค้นเมื่อ 16 มกราคม 2561, จาก <http://rangsima->

ssp.exteen.com/20080309/entry

รวีวรรณ แก้วชม . (2558). การบริหารงานห้องสมุด PDCA . สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2561 , จาก

<https://is49evolution.files.wordpress.com/.../e0b887e0b8b2e0b899e0b89ae0b8a3e0b8>

สายสุดา คชเสนี. (2530). ห้องสมุดมหาวิทยาลัย . พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุนันทา วงศ์ชาติ. (2546). การประเมินความพึงพอใจของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการสาธารณสุขที่มี

ต่อบริการของห้องสมุดวิทยาลัยการสาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .ค้นเมื่อ 17 มกราคม 2561

, จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/13368>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ:

พริกหวานกราฟฟิค.

อภัย ประกอบผล. (2543). สรุปการอภิปรายเรื่อง การจัดการบริหารและบริการของห้องสมุดเพื่อดำเนินการ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. วารสารห้องสมุด.

เอกวินิต พรหมรักษา .(2555). ทฤษฎีองค์การและการจัดการเชิงกลยุทธ์ขั้นสูง.กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์อักษร

เจริญทัศน์.